ANTONIO

MACHADO

SEÇME ŞİİRLER

YÖN

Türkçesi
Eray Canberk - Adnan Özer - Vildan Başaran

Antonio Machado

SEÇME ŞİİRLER

DÜNYA ŞAİRLERİ
Seçmeler Dizisi: 17

Yön Yayıncılık: 073
Şiir Dizisi : 027

Birinci Baskı: Nisan 1994

Bu kitabın editörü: Adnan ÖZER

Kapak ve İç Düzeni-Düzelti : Arslan Kılıç
Dizgi-Baskı: Yön Matbaacılık Tesisleri
522 44 97 - 544 66 34
Dizgi : Yasemin Seyis
Filim : Optimal Grafik - Erhan Yılmaz
522 92 29
Baskı : Ramis İmrak-Mazlum Varao-Metin Kurt
Cilt : Umut Mücellit - Serkan Yavuz
577 46 35

SEÇME ŞİİRLER

Antonio Machado

Türkçesi:

A. Özer-E. Canberk-V. Başaran

YÖN YAYINCILIK
Cağaloğlu Yokuşu, Evren Han.
Kat: 1 No: 29/30 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: 511 79 16 Fax: 511 06 26

Editörün notu:

[1] Bu kitaptaki şiirler, şairin *Soledades, Nuevas Canciones, La Guerra* ve *Campos de Castilla* adlı şiir kitaplarından seçilmiştir.

[2] *(Teşekkür)*
Kitabın hazırlanmasındaki katkılarından dolayı Eray Canberk, Vildan Başaran ve Rüstem Arslan'a teşekkür ederim. (A.Ö.)

I. YAŞAM ÖYKÜSÜ ve YAPITLARI

I/1. LORCA'NIN USTASI MACHADO

Adnan Özer

İspanyol ruhunu 20. yüzyıla duyuran büyük şair *Antonio Machado*, 1875 yılı Temmuz'unda *Andalucia* bölgesindeki *Sevilla* kentinde doğdu. Babası *Antonio Machado Alvarez*, yörenin hatırı sayılır folklorcularındandı. *Andalucia* türkülerinden derlediği zengin bir koleksiyona sahiptir.

Antonio Machado, ailenin pekçok çocuğunun ikincisidir. Çocukluğu tipik bir Sevilla evinde; o evin avlusu, bahçesi, çeşmesi ve meyva ağaçları arasında geçmiştir.

Sevilla'da bir avludan anılar çocukluğum
ve limonların olgunlaştığı aydınlık bir bahçe

Antonio Machado , kardeşi *Manuel Machado* (ki o da şairdir) ile birlikte modern İspanyol şiirinin ilk büyük temsilcisi *Gustavo Adolfo Becquer*'den *Dickens* ve *Shakespeare*'e uzanan bir okuma ilgisi içine girerler... İspanyol romanslarının tarihini öğrenirler. İki kardeş bu arada tiyatro ile de ilgilenirler... Bohem Madrid gecelerini yaşarlar...

Babasının 1983'de ölümü üzerine Machadoların ailesi sıkıntı çekmeye başlar. *Antonio* ve *Manuel* Paris'e çalışmaya giderler. Orada ilk eserlerine de çalışırlar. *Antonio, Soledades* (Yalnızlıklar); *Manuel, Alma* (Ruh) adlı şiir kitaplarını burada bitirirler.

İki kardeş yüzyılın son yılının yazında Madrid'e dönerler. Orada modern İspanyol tiyatrosunun kurucularından *Valle Inclan,* şair *Azorin,* şair *Juan Roman Jimenez* ile dostluk kurarlar.

O yıllar İspanyol şiirinde Nikaraguali şair *Rubén Dario*'nun büyük esinlemesiyle modernizm dönemi yaşanmaktadır. İki kardeş bu akıma ateşli olarak katılırlar.

Antonio Machado 1902 yılında *Leonor İzquierdo* ile evlenir. *Leonor* 17 yaşındadır. Machado genç eşiyle çok mutludur. Bu şevkle ***Campos de Castilla***'yı (Kastilya Kırları) bitirir.

İkinci şiir kitabının bitimi *Machado* için son derece trajik bir dönemin başlangıcı olur. Genç eşi *Leonor* 1910 yılı 1 Ağustosunda tüberkülozdan ölür. *Machado* çok büyük geçim sıkıntısı içindedir. Ona yardım elini uzatan *Hispanik* dünyanın büyük şairi *Rubén Dario* olur. *Machado*'nun bu acılı günleri aynı zamanda ***Kastilya Kırları*** adlı kitabının büyük övgüyle karşılandığı günlerdir.

Paris'ten döndükten sonra *Machado,* Andalucia'da altı yıl geçirir. Daha sonra Salamanca'ya gider, burada büyük İspanyol düşünür ve şair *Unomuno* ile dostluk

kurar. Salamanca Üniversitesi'nde felsefe çalışmaları yapar... Bu arada genç bir İspanyol şairi, *Federico Garcia Lorca* onu kendisine rehber edinmiş, onun şiirleriyle yetişmektedir.

İspanyol İç Savaşı yılları *Machado* için çok zorlu yıllar olur. *Machado, ateşli bir cumhuriyetçi olarak faşistlere karşı direnmeye katılır.* 1936 yılında *Machado* ile tanışmak mutluluğuna eremeden, *Granadalı F. Garcio Lorca* falanjistler ve yardakçıları tarafından öldürülür. *Machado,* öğrencisi *Lorca* için ünlü *"Cinayet Granada'da İşlendi"* şiirini yazar... Yine o yıllarda *Machado,* Cumhuriyetçi olan ailesiyle birlikte gizlenir. İspanya'daki bu kanlı iç savaş *Machado*'yu çok derinden etkilemiştir. Şairin kalbi iyiden iyiye kötülemektedir. Savaşı faşistler kazanınca Fransa'ya sığınır.

İspanyol ruhunun 20. yüzyıla armağan ettiği büyük insanî kişilik ve şair *Antanio Machado* ,1939 yılının 18 Şubatında, göç etmek zorunda kaldığı Fransa'nın deniz kıyısındaki *Colliure* köyünde "Bougnol-Quintana" otelinde kalbinden son bir defa daha rahatsızlanır. Daha çok anılara, düşlere ve dostluklara dayanarak yazdığı şiirlerinde, Kastilya toprağının ruhunu dile getiren, doğayla adeta özdeşleşen şair, 22 Şubat 1939 tarihinde de hayata gözlerini yumar.*

---

* **Kaynakça:** (Antonio Machado, Campos de Castilla, Edicion de Jose Luis Cano, Catedra, 1978).

I/2. ANTONIO MACHADO'NUN TÜM ESERLERİ

Soledades, Revista Ibérica, Madrid, 1903.
Soledades, galerias y otras poemas, Pueyo, Madrid, 1907.
Campos de Castilla, Renacimiento, Madrid, 1912.
Páginas escogidas, Calleja, Madrid, 1917.
Poesias completas (birinci baskı), Residencia de Estudiantes, Madrid, 1917.
Nuevas canciones, Mundo Latino, Madrid, 1924.
Juan de Mairena, Espasa-Calpe, Madrid, 1936.
La guerra (1936-1937), *Espasa-Calpe,* Madrid, 1937.
Obras, Séneca, México, 1940.
Juan de Mairena, iki cilt halinde yeni baskı, Losada, Buenos Aires, 1943.
Abel Martin. Cancionero de Juan de Mairena. Çeşitli düzyazılar, Losada, Buenos Aires, 1943.
Obra poética (Rafael Alberti'nin önsözüyle), Pleamar, Buenos Aires, 1944.
Obras completas de Manuel y Antonio Machado, Plenitud, Madrid, 1947.
Campos de Castilla (ikinci baskı), Afrodisio Aguado, Madrid, 1949.

Canciones, Afrodisio Aguado, Madrid, 1949.

Los Complementarios y otras prosas póstumas, Losada, Buenos Aires, 1957.

AURORA DE ALBORNOZ, Poesias de guerra de Antonio Machado, Asomante, San Juan De Puerto Rico, 1961.

Obras. Poesia y prosa. Aurora de Albornoz ve Guillermo de Torre'nin yayın kritikleriyle, Losada, Buenos Aires, 1964. Bu baskı Antonio Machado'nun tüm şiirleri ve düzyazılarını kronolojik olarak kapsamaktadır.

Prosas y poesias olvidadas. Robert Marrast ve Ramón Martinez López'in derleme ve sunu'larıyla, Centre de recherches de L'Institut d'Études Hispaniques, Paris, 1964.

Antonio Machado, Campos de Castilla, José Luis Cano'nun kritiğiyle, Catedra, 1987.

II. A. MACHADO'NUN ŞİİRİ

ANTONIO MACHADO: ZAMAN'IN ŞAİRİ

Octavio Paz

Şiirde felsefe-felsefede şiir

Antonio Machado'da yazın ve şiir, yaşam ve sanat ürünü birbirleri ile bütünleşmiştir. Şiiri düşüncesidir; düşüncesi ise şiirinin kendisine yansımasıdır. Şiiri için ortaya çıkar Machado, zamanı ve biçimleri gerçekleştirir; doğa, sevgili, beyaz duvarların önündeki limon ağaçları; bütün bunlar onu kendine ulaştırır, kendisinin farkına vardırır. Yaşamını şiir ve düşünce oluşturur, ama onun yaşamı eserlerinin tek nedeni değildir. Bunun tam tersidir. Machado'nun yaşamı, aynı zamanda, Soria'lı gizemli öğretmen, dağınık münzevi, şair ve

filozof Machado'nun eserlerine dayanır. Onun yaşamı, ilk şiirinin son düşüncelerinin ışığında anlaşılabilir olması gibi, sadece onun eserleri ile anlaşılabilir. Ölümüyle yaşamı bütün anlamını kazandı; ya da gerçek anlamını. Fransız Halk Ordusu ile sınırı geçtikten iki gün sonraki ölümü, yaşamını gerçekliğe kavuşturdu ve kendini tamamladı. Yaşamı daha önce düş ve düşünceydi. Bir düş ya da düş içinde düş, kendisini meçhulde gerçekleştirecek ve sonunda bu dokunuşla kendisi olacak bir istek. Machado, yaşamının en önemli olayında, bu olayı düşlerinde bazen görmesine rağmen, orada olmadığını söyler; anne ve babasının seviştiği öğleden sonrasında. Şundan kesinlikle eminim ki, o buluşmalar sadece anı değillerdir: Artık yaşam dolu Guadalquivir rıhtımındaki güneşli öğleden sonrası ve yelkenli kayıkları gerçekten varolmaya başlarlar.

Doğallık ve sadeliği birbirleri ile karıştırmamak gerekir. Hiç kimse Machado kadar doğal ve hiç bir şey bu doğallık kadar gizli değildir. Onun şiiri su gibi berraktır. Akan bir su gibi berrak ve soyuttur. Filozof Machado'nun özgürlüğünden konuşmayı olanaklı kılan maskeler(Abel Martin, Juan de Mairena) saydam maskelerdir. Bu saydamlığın arkasında Machado gözden kaybolur. "Kendi maskesine güven"den uzaklaşır. Abel Martin, Sevilla'lı metafizikçi; Juan de Mairena, beden eğitimi ve söz sanatları öğretmeni, müzik enstrumanı buluşcusu; bunlar hem Machado, hem de değillerdir. Şair, filozof, Fransızca öğretmeni, devrimci, sevgili ve münzevidir. Maske yüzle özdeş ve gizlidir. Ne zaman konuşmaya başlasa güler. Daha söylenmemiş sözler vardır. Abel Martin'in cinsel metafiziğini anlamak için, Juan de Mairena'nın yorumlarını kavramamız gerekmektedir. Bütün bunlar bizi Machado'nun şiirine götürür. Her kişi bizi bir başkasına yollar. Bütün küçük ayrıntılar tüm gizemin üstü kapalı anlatımı olan şifre-

dir, yankılardır. Bu yüzden onun eserlerini parça parça okumak olanaklı değildir. Onları bir bütün olarak görmek gerekmektedir. Ya da daha doğru söylersek; gizli bütünlüğün bir kopyası olan eserlerinin tüm parçalarını bir bütün olarak görmeliyiz.

Kalabalıklardaki yalnızlık

Machado'nun eserleri bölümlere ayrılmaz. Ama buna rağmen farklı katmanlara sahiptir. Bütün katmanlar bir sonrakini gösteren saydamlığa sahiptir. Machado'nun berraklığı uçurumludur. Onu okumak demek, kendini yansıtan bir bilinçte, devamlı derine giden sonsuz bir saydamlığa dalmak demektir. Machado'nun maskeleri bize maskeden başka bir şey olduklarını söylemek ister gibidirler. Onlar, devamlı hareket halindeki bir yüze sıkıca bağlanmış biçimlerdir. Bu bağlılık bir meydan okumadır ve özlemimizi harekete geçirerek amacına ulaşmak ister. Kılı kırk yaran Machado, kendisini karşıtı ve tamamlayıcısı olan bir başkasında açığa çıkarabileceğini çok iyi bilmektedir. Felsefenin derinliklerindeki şair, yokluğundaki sevgili, kalabalıklardaki yalnız, "Sen" olan sevgilideki "Ben"in tutsağı ya da "Halk olan biz"deki bir başka birinde.

Aşk'ın felsefesi

Abel Martin, yaratıcısını sorgular. O, şair Machado'nun kim olduğunu ve şiirleri ile neyi söylemek istediğini bilmek, öğrenmek amacındadır. Machado, büyük bir olasılıkla hiç bir şey sezdirmez. Eğer bu soruya yanıt verecek olsaydı; yazılarının anlattığı ya da açık, inandırıcı olarak hayatının ve ölümünün ifadelendirdiği şeylerden, modern insanın kendine özgü yaşam biçimi olan "Ben" ve "Özbilinç"ten temel olarak farklı olabile-

cek şeyler olurdu. Modern insanın kendine özgü yaşam biçimi olan "Ben" ve "Özbilinç" onun temel şartıdır. Her şeyini ona borçludur. Ama bunlar öyle koşullardır ki, onu bunaltır ve sonunda kötürüm bırakırlar. Varolmak için ve bu varoluşla "Ben"in kendisini gerçekleştirmesi, kendi çokluğuna erişebilmesi için, değişime gereksinimi vardır. "Ben", "Sen"e, bir diğerinden ötekine özlem duyar, "İnsan ne değilse o olma tutkunudur." Ama us kendisiyle özdeş kalmak için buna ayak diretir ve dünyanın ortaya çıkardığı resmi eksiltir. Onlar değişmeyerek nesnelliğini reddederler. Abel Martin, nesnelliği gösteren bilinçte, yalın gerçeklik için öznelliğin despotluğunu eksilttiği bir kapsamda, bütün bu nesnelerle, bütün biçimleri kapsar. Bilinci indirgemeden tamamıyla "Başkası" olmak sadece aşk'ta olanaklıdır. Cinsel nesne, "sevgililerin mıknatıs gibi karşı koyuşlarına benzeyen biribirlerini çekip itmeleri" bir düş değil gerçekliktir. Yani, "kadın, varlığın bize geri dönmüş olan tarafı"dır. O, indirgenemez cinsel nesneyi göstererek (nesnenin us için indirgenemez olduğu ifadesi çelişkili değildir) aşkın gerçek nesnelliğindeki sınırına dokunur ve onu aşarak başkası olur. Machado, aşkın şairidir, bize bunu, onun maskesi olan filozof Abel Martin söyler.

Machado'nun şiirlerinde aşk neredeyse her zaman bir nostalji ya da anılar olarak gözükür. Şair öznelliğe bağlanmış kalmıştır. "Sevgili buluşma yerine gelmez", yokluktur "sevgili", Machado'nun cinsel metafiziği kesinlikle platoniktir. Onun kadınları, özlem duyulan kadim tipler değil, et ve kandan varlıklardır. Bununla birlikte gerçeklikleri tekin olan içi boş varlıklardır. Yalnız aşkın farklı kutupları olan Onan ve Don Juan onlara aşıktırlar. Seven ve sevilen sadece yokluklarında ortak şeylere sahiptirler. Onları ortalığa savuran ve aynı zamanda başkalarından koparan zamana hapsol-

muşlardır. Yokluk, zamansallığın en yalın ifadesi olmaktadır. Cinsel diyalog bir monologa dönüşür, yani yitirilen aşk, yürekten arzu edilendir. Şair, zamanla beraber zamana karşıdır. Geçen zamanı hesaplarken onun şarkısını söyler. Machado, zamanın şairidir; bize bunu onun eleştirmeni Juan de Mairena söyler.

Zaman, yaşam, ölüm, aşk, tanrı...

Zamanın şairi Machado, yaşayan sözcüklerin içinde olduğu zamansal bir dil yaratmaya çalışmaktadır. O, Barok sanatını hiçe sayar, çünkü bu sanat, zamanı kavram halindeki hapishaneye kilitleyip, onu bu şekilde öldürür. O, zamana (Becquer ve Velazquez'in onu bir kuş misali kafese kapattıkları gibi) canlı olarak sahip olmak ister. Zamanın şairi kendisini bağlamsal ifadelerden alabildiğine uzaklaştırmış biri olur. Somut, akıcı ve herkesin anlayabileceği halkın dilini konuşur. Onun halk diline olan tutkusu (hem Gomez Manrique'ye, hem Romancero'ya) geleneksel şiire olan tutkusuyla bütünleşir. Machado'nun gelenekselliği "geçmiş zaman kültü" olarak adlandırılan şeyin tam tersidir. Bu geleneksellikte şimdiki zaman kültü ve şimdiki zaman olarak duran her şey söz konusudur. O, gelenekselci bir şairdir, çünkü halk, İspanya'nın yaşayan tek geleneğidir. Geriye kalan ne varsa (Kilise, Ordu, Aristokrasi) geçmiş zamandır, içi boş bir yapıdır; zamansızlığa erişmek isterken yaşanmakta olan şimdiki zaman, İspanya halkının gelenekselliğini baskı altında tutan ve sonunda onu bozan bir yapı.

Artık zamanın dili eski Kastilya şehirlerinde konuşulan dil değildir. En azından bunlar bizim zamanımız, bizim sözcüklerimiz değillerdir. Modern büyük şehir dili, Apollinaire ve Eliot'da gördüğümüz başka bir dildir. Machado, gelenekselliğe geri dönüşüyle Rubén Da-

rio'nun retoriğine tepki gösterir; bununla birlikte başka macera (ve Romancero'ya geri dönmeyiş), beklenen yıllar, yani daha sonraki İspanyol dili şiiridir. Huidobro*, Vallejo* *, Neruda ve öteki Hispano-amerikan şairleri yeni bir dil arar ve bulurlar: Çağımız. Machado ve Unamuno'nun gelenekselci biçimlere dönüşlerini ve onların yeni şairler üzerindeki bazı etkilerini gözlemlemek olanaklıdır. Aynı şeyler onun bazı şiirlerinde "españolismo" için de (dar ve işlevsel anlamda bu kelime bizim için Hispano-Amerikanı içerir) geçerlidir. İşte şimdi gizlilik kendini burada daha belirgin ve iki farklı biçimde gösterir. Çünkü Machado, (Juan Ramon Jimenez'in tersine) kendi çağdaşı ve hemen ondan sonra gelen kuşaklar içindeki, sembolik şiirin ölümünü peşinen söyleyen ve de şairin modern dünyadaki konumunun bilincinde olan ilk kişidir. Öte yandan o, gözlerini modern sanatın macerasına kapatmıştır. Bilindiği üzere bu serüven, kent şiirini bulmak ve kent dilini değiştirmekten oluşmaktadır, geleneksel dile geri dönmekten değil. Machado, içinde bulunduğumuz durumu anlamıştır, ama şiirinde buna hiç değinmez. Bu tür durumlarda yazıları şiirlerinde daha açıklayıcıdır.

Zaman ondan kaçar gider. Zamanı tekrar ele geçirmek, onu tekrar yaşayabilmek için, onu tekrar düşünmesi gerekecektir. Zamanın şairi onun filozofudur da. Zaman üzerine düşünmeleri onu ölüm üzerine düşünmeye götürür. İnsan, yaşamını zamanın içine yan-

---

*Vicente Huidobro: Şilili şair. Latin Amerika şiirindeki modernizm akımı sonrasında yer alır. Türkçe'de Ülkü Tamer tarafından çevrilmiş bazı şiirleri bulunmaktadır. (A.Ö.)

** Cesar Vallejo: Perulu şair. Devrimci mistisizm akımının dünyaca ünlü bir şairidir. Türkçe'de İpek Göldeli, Ülkü Tamer, Cevat Çapan, Adnan Özer ve Gürhan Uçkan tarafından yapılmış çevirileri bulunmaktadır.
Ayrıca İsmet Özel ve Necati Polat tarafından yapılmış birer şiiri de Türkçe'de yeralmaktadır. (A.Ö)

sıtır: Her yaşam, ölümden başka perspektifi olmayan bir zamandaki bir yansımadır. Machado, ölümün karşısında durur, ama ölümü yaşamdan temel olarak farklı gören staocu bir biçimde değil, ve aynı zamanda ölümü bir geçiş ya da bu dünyadan öbürüne sıçrayış olarak algılayan Hristiyan inancı gibi de değil. Ölüm yaşamın bir parçasıdır. Yaşam ve ölüm bir kürenin iki yarısıdırlar. Yalnız, İspanyol şairi için (Rilke'nin tersine) ölüm, "Ben"in kendini gerçekleştirmesi değildir: "Kendimi gerçekleştirmem", öznelliğe bağlı, zamana bağlı insan, kendini aştığı anda "eğer başkası olursa", gerçekliğe kavuşur. Ölüm bizi kendi ölümümüzden uzakta, başkaları ile başkaları için ölürsek gerçekliğe kavuşturur. Barcelona'nın düşmesinden kısa bir süre önce yazdığı, elimizde kalan son yazısında bize şöyle seslenir şair: "Kahraman, sadece, Heideger'in söz ettiği ölüm özgürlüğünü gerçekleştirecek olan halkın askerleri İspanyol milisleridir" Ve şöyle sürdürür: "Milislerin yüzlerindeki 'señorita'(züppelik)nın aniden kayboluşu ve ondan daha yavaş olmayan 'señorio'(asalet)nun belirmesi elden ele devam edip gider." Çünkü ölüm erkek işidir ve sadece züppe olmayan bir erkek onu gözlerin içinde görür. Başkaları uğruna ölmek, başkalarının ölünceye kadar olan yaşamlarını kabul edip onlar uğruna yaşamayı gerektirir. Machado, yaşamının sonunda İspanya halkının düşmanlarının ölümleri ile başka hayatları kurtararak kendilerini aşma olasılığını reddeder. Bu insanlar yalnız ve korkunç ölümlere lanetlenmişlerdir. Onların ölümleri anlamsızdır.

Ölüm üzerindeki derin düşünceler onun "insanın özdeksel heterojenliği" olarak adlandırdığı kavrama yeni bir boyut kazandırır. İnsan, "başka olma"ya özlem duyan saf cinselliktir: Erkek kendini kadında, "Ben" ise birliktelikte gerçekleştirir. En bireysel şiir, en evrensel ve en genel düşü anlatan şiir olur. Machado, şiiri ile

Antonio Machado'nun bir portresi

felsefesi arasında bir aykırılığın olduğunun bilincindedir. Ve o kendi bireysel şiirini şöyle savunur: "Modern şair" bir topluluk için tema bulamadığından kendisi için söyler şiirini. Bir dünyanın ve bir düşünce biçiminin sonunu yaşarız: Burjuva şiirinin sonu, Dekart'cı "Ben"in sonu. Aşkın, ölümün sınırında yalnızlığı biter şairin, zamanın şarkısını söyler. O, bütün maskeler düşünceye, insanın kendisi ile beraber uzlaşma içinde olduğu insanlarla özgür oluncaya dek geçen zamanı gözlemler.

Yalnızca halk, "hasta burjuvazinin geç çocuğu" insanın doğasında etkilerini gerçekleştiren devrimci değişikliklerden dolayı, öznelliğin kabuğunu, Dekartcı "Ben"in neceftaşından hapisanesini açabilir. Abel Martin'in cinsel metafiziği, Juan de Mairena'nın zaman karşısındaki korkusu ve Antonio Machado'nun yalnızlığı, tarihin içinde birbirlerine karışırlar.

Machado, zamanımız şiir ve felsefesinin başlıca konularını sezgiyle tanımıştır. Onun, insanı "heterojen ve başka olma" olarak algılayan görüşü, bana, çağdaş felsefenin dayandığı merkez tema gibi gözükmektedir. Hegel diyalektiğine (zamanımızdaki kötülüklerin kaynağı) karşı olan şüpheciliği ve kimliksel ilkeyi yeni gözle görmeye ayak diretmesi de keza açıkça göstermektedir ki, felsefenin kendi kökenine karşı yaptığı eleştiri, şiirin en yüksek çabaları ile biraraya gelmektedir. Novalis* daha yüksek mantığın, çelişkinin kuramını yürürlükten kaldırabileceğine inandı. Machado'nun eserleri bu gelecekteki mantığa ulaşmanın yollarını göstermektedir. Öte yandan, içimizden hiç kimse böyle arı bir usla, toplumdan sürgün, sonunda kendinden sürgün ve kendi bilincinin labirentlerinde şaşkınlar gibi dolaşan modern şairin çatışmasını yaşamamıştır. Şair ken-

* Alman şair ve mistiği (A.Ö.)

dini bulamaz, çünkü başkalarını yitirmiştir. Hepimiz ortak dili ve karşımızdaki gerçek insanı yitirdik. Ama şairimiz bu çatışmaya yürekle direnmiştir. O, yaratıcı-Tanrı inancının sunduğu aşkınlığı her zaman reddetmiştir. Machado için Tanrı, insanın yarattığı bir "şey"-dir. (Tanrı, "büyük sıfır"ın yaratıcısıdır ve onun yarattığı tek şey "hiç bir şey"dir.) Tanrıtanımazlığı, gizlemeyi, tutkuyu, kuşkuyu, insandan başka olan her şeyi reddeder Machado. Ama onun çıkış noktası (aynı zamanda eserlerinin özgünlüğünün, zenginliğinin dayandığı nokta) benlik duygusu değildir, yokluktur, "Sen"e olan özlemdir. Ama bu "Sen", karşımızdaki cins, herhangi bir partiye inanmış ya da bir kiliseye bağlı biri değildir. Bu "Sen", şairin bireysel, indirgenemez varlığıdır. Aşkın gerçek metafiziğidir. Ve o kelimeyi söylersek; O İyilikçidir.

Aşkın diyalektiğine göre Machado'da insan, kendini feda ettiği zaman kendini tekrar bulur. Öyle bir an vardır ki, aşkın "Sen"i "biz" olur. 1936'da yanan kilisenin parıldayan alevlerinde, şair ilk defa bütün karşıtlıkların biribirinden ayrıldığı, somutlaştığı "Biz" olabilmiştir. Özleşmiş alevlerdeki İspanyol halkının yüzü, aşkın ve ölümün yüzünden farklı değillerdir. Özgürlük kendini maddeleştirdi. Onlar, maske olmaya son verip varlık olmaya başladılar. Ölebildiler, çünkü yaşadılar.

Paris, Nisan 1951

(Almanca metinden çev.: **Rüstem Arslan**)*

---

* **Kaynakça:** 1) *Octavio Paz*, Essays, Suhrkamp 1980.
2) El signo y el garabato. Mexico 1973.

III. MACHADO'NUN ŞİİİRLERİNDEN SEÇMELER

ELOGIOS/ÖVGÜLER'den

ALAN VE ALEV ALEV

Alan ve alev alev portakal ağaçları
toparlak ve güleç meyveleriyle.

Gürültüsü küçük öğrencilerin,
okul çıkışı, itiş kakış,
gölgelik alanın havasını dolduran
taze seslerinin şamatası.

Ölü kentlerin kıyısında bucağında
çocuk şenliği!..

Dün de bizden bir parça,
bu eski sokaklarda
dolaşın hâlâ, görürüz.

Eray Canberk

SOLEDADES/YALNIZLIKLAR'dan

VURUP GİDİYORUM AKŞAMIN YOLLARINDA

Vurup gidiyorum akşamın yollarında
düş kurarak. Altın
tepeler, yeşil çamlar,
tozlu meşeler!..
Nereye çıkar ki bu yol?

Vurup gidiyorum bir türkü tutturup,
keçi yolu boyunca, gezgin...
-gün iniyor yavaşça-
"Bağrıma yüreğim çakılmıştı da
bir sevdanın dikeniyle;
bir gün çıkarıp attım ya,
ne gönül kaldı ne yürek bende."

Ve birden bütün kır,
sessiz ve loş, dura kalıyor
düşünmek için. Irmağın
kavakları arasında inliyor rüzgâr.

Ama çökmekte akşam karanlığı;
dolana dolana gidiyor yol,
aklaşıyor hafiften,
gözden yitiyor bulanıp.

Yine başlıyor ağlamaya türküm:
"Sivri ve parlak diken,
ah ne olurdu çakılıp kalaydın
bağrımda yüreğimden."

E.C.

GÜNEŞ, ATEŞTEN BİR TOP

Güneş, ateşten bir top;
ay, menekşe rengi bir tekerlek.

Yüzyıllık yüksek selvinin üzerine
konmuş duruyor beyaz güvercin.

Mersin kümeleri,
tozlu kadifeler gibi görünüyor, solgun.

Bahçe, bu akşam ne kadar da suskun dingin!..
Mırıldanansa sudur
mermer yalakta.

E.C.

BİR GİZ YANIYOR

Bir giz yanıyor gözlerinde, ürkek
bakire, can yoldaşım.

Kin mi, aşk mı - bilir miyim? -kara sadağının
bitimsiz ışığı.

Yanımda olacaksın, bedenim gölgeye atılana
ve sandallarıma kum yapışana dek.

-Yolumun üzerinde susuzluk musun, su mu?
söyle bana, ürkek bakire, can yoldaşım.

E.C.

SİNEKLER

Aileden sayılır, sinekler senli benli,
tebelleş ve doymak bilmez,
bayağı, sıradan, sinekler
aklıma neler getirirsiniz.

Ah açgözlü kadîm sinekler
nisan arıları gibi,
çocukken kel kafama
yapışıp kalan kadîm sinekler!

Ailece oturulurken evde,
o aydınlık yaz akşamları,
düş kurmaya başladığımda,
ilk can sıkıntısının sinekleri!

O illet okulda,
delişmen ve hızlı sinekler,
izlenirler,
uçmak aşkıyla hayran,

-uçmaktan güzeli var mı?- delicesine,
atılırlar camlara,
güz günleri...
Günün her saatinin sinekleri,

çocukluğun, yeniyetmeliğin,
parlak gençliğimin;
hiçbir şeye inanmamakla böbürlenilen
o ikinci cahillik döneminin,

her zaman... Bayağı, sıradan sinekler,
öylesine aileden sayılırlar ki
kimse umursamaz, aldırmaz:
bilirim siz konardınız

sevimli oyuncaklara,
kapalı duran eski kitaplara,
aşk mektuplarına,
ölülerin
soğumuş göz kapaklarına.

Tebelleş ve doymak bilmez,
ne arılar gibi hamarat,
ne kelebekler örneği gösterişli,
küçücük, haşarı,
siz, kadîm dostlar,
aklıma neler getirirsiniz.

E.C.

KEDERLİ DENİZ

Kederli dalgalarıyla çelikten bir deniz
eski limanın kemirilmiş surlarının orta yerinde
çırpınıyor. Bir kuzey rüzgârı esiyor
ve kırış kırış ediyor denizi. Kül rengi dalgaların
kucağında sallıyor deniz kederle acı bir düşü.
Kırış kırış ediyor denizi kuzey rüzgârı ve deniz
dövüyor limanın surlarını.
Bulutlarla yüklü bir ufuk
karartıyor günü öğleden sonra. Çelikten denizin üzerinde,
kurşundan bir gökyüzü.
Kırmızı yelkenli, denizin üzerinde tıpkı
kanlı bir hayalet gibi, denizin oynattığı...
Kuzey rüzgârı acı acı uğulduyor
ve ıslık çalıyor kederli kederli
teknenin her yanında.
Kırmızı yelkenli bir hayalettir
rüzgârın sarstığı ve titreyen, yabanıl denizin,
külrengi dalgalarla ürperen denizin
salladığı.

E.C.

NUEVAS CANCIONES/ YENİ TÜRKÜLER'den

BİR YAZ GECESİDİR

Bir yaz gecesidir.
İlerler tren limana doğru,
kemirerek deniz havasını.
Henüz daha deniz gözükmüyor.

Vardığımızda limana,
göreceksin, göreceksin, küçük kız,
yeşil sedeften bir yelpaze
denizin üzerinde parıldayıp duran.

E.C.

LA GUERRA/ SAVAŞ ŞİİRLERİ'nden

"MADRİD! MADRİD! İYİCE ÇINLASIN ADIN"

Madrid! Madrid! İyice çınlasın adın,
bütün İspanyalar'ın dalgakıranı!
Yer yarılır, gök gürler,
sense karnında bir kurşun gülümsersin.

Madrid, 7 Kasım 1936
E.C.

İLKBAHAR

Savaştan daha güçlü - sıkıntı ve ürküntü-
uzun bacaklı kuşun ağır uçuşu sırasında
uğursuz üç motorlu uçak çıkar göğe
ve çaresiz damın üzerinde oyalanır,

bugün senin neşeli selamın canlandırıyor kırı,
kavak ağacı tomurcuklarında gizliyor senin taze
yeşilini.
Tepelerdeki kar, erimiş akacak
esmer toprakların kırmızı buzuna doğru.

Dağ gürlerken, tüterken deniz,
hüzünlü uğultusunu yayıyor canavar düdüğü,
ve uçak pırıldıyor gökyüzünde,

gelir gibi, tırmalayıcı, kulağıma,
ölümsüz çocukluğum, yorulmak bilmez tanrıça,
süslü kemençenin cırlak sesi!

E.C.

ŞAİR ANIMSAR SORIA TOPRAKLARINI

Yüce görünüm eğilmiş şimdiden ırmağın üzerine,
mavilikte yay çizen uçuşun,
ya da, katırtırnağından oluşan geniş yuvan üzerinde,
zaman zaman, leyleğin

eğri büğrü görüntüsü!.. Belleğimde
anın nankörce çiçeklenir;
ve bugün senin taşlı tarlaların uyanır
soğuk toprağın yeşil düşünde,

Katışıksız Soria, senin menekşelenmiş dağlarının
arasında.
Ey sen, savaş uçağı, söyle bana Douro'nun en yüksek
uçuşunda
anar mısın şairini,

Onun kanlı Romansı yeniden canlanarak;
ya da yine Cain, gezegenin üzerinde,
senin kanatlarının altında mı, eşekarısını andıran
savaşçı?

E.C.

Kardeşi José'nin gözüyle A. Machado.

VALENCIA ÜZERİNDE GÜNAĞARMASI

BİR KIR EVİNDEN

Şu mart ayı sağanakları, zamanın
-denizine doğru- çatı aralarında; tüyleri
hareli güvercin, bahçenin
dev lâleleri ve güneş,

menekşe rengi sis içinde ateşten top,
doğu topraklarını az önce aydınlatan...
Sütün, gümüşün, köpüğün ve mavinin coşkunluğu
ve lâtin denizi üzerindeki beyaz yelkenlerin!

Verimli ilkbaharların Valencia'sı,
çiçeklenmiş kamışlıklar ve çeltik tarlalarıyla dolu,
eskiden olduğum gibi neşe içinde şakımanı isterdim,

geniş bir ırmağı yataklarında senin evcilleştiren,
senin denizkulaklarında denizlerin tanrısını,
aşk canavarını senin gül fidanlarında.

E.C.

CAMPOS DE KASTILLA/ KASTİLYA KIRLARI'ndan

PORTRE

Sevilla'da bir avludan anılar çocukluğum
ve limonların olgunlaştığı aydınlık bir bahçe;
Kastilla topraklarında yirmi yıl gençliğim;
anımsamak istemediğim birtakım hadiseler
hikâyemse.

Ayartmadım kimseyi, düşmedim arsızlığa
-tanırsınız bakıp gariban duruşuma-,
açtım sinemi sevda oklarına
ve gönül verdim gönülden anlayana.

İflah olmaz devrimci kan akar damarlarımda;
oysa dizelerim fışkırır durgun pınarlardan;
ve yolunu yordamını kendince bilen bir insan dışında
iyi bir insanım herhal, mecaza gerek kalmadan.

Vurgunum güzelliğe, ki bahçesinden Ronsard'ın
eski güller derledim güne uygun bir estetikle;
sevdalısı değilim traş losyonlarının,
şu yeni eşcinsel kuşlara benzetemez beni kimse.

Kibirli tenorların romansları hiç çekmez beni
cırcır böceklerinin korosu şarkı söylerken aya.
Ayırmaya çalışırken yankılardan sesleri,
bir sesi dinlerim yalnızca, sesler arasında.

Romantik miyim, klasik mi? Ne bileyim?!? İsterim ki
bırakayım dizelerimi bir komutanın kılıcını bıraktığı
gibi:
Erkek elinde savrulmasındandır onun şanı şöhreti,
sanmayın ki iyi su verdi diye bir demirci.

Söyleşiyorum hep benimle yürüyen adamla
-kendi kendine konuşan umar bir gün Tanrıyla
konuşmayı-;
ve özsohbetimi tutarken lafa
öğrendim sevgiyle bakmasını insana.

Size bir borcum yok sonuçta;
yazdıklarım kadar borçlusunuz siz de bana.
Kendim ödüyorum parasını giydiğim elbiselerin,
oturduğum ev, yediğim ekmek ve yattığım yatağın,
sevdiğim işi yapıp nasılsa...

Ve gelip çatınca günü son yolculuğun,
geri dönmemek üzere ayrılırken limandan,
göreceksiniz beni güvertede dengiyle birkaç çulun,
neredeyse çıplak, farksız denizin çocuklarından.

Adnan Özer

YOLLAR

Bakıyorum sessiz akşama
yaşlı duvarlar arasında
o mağribî kent boyunca
gölgem ve acımla başbaşa.

Akıp gidiyor ırmak
gölgeli bahçeler
ve solgun zeytinlikler içinden
Baeza'nın şen kırları boyunca.

Altın yapraklar taşıyor
kızıl çotukların üstünde asma çubukları.
Kırık, yamuk bir kılıç gibi parlıyor Guadalquivir
ışıltılı parçacıklar halinde.

Uzakta dağlar uyuyor,
sarınmışta sislere,
güzün anaç sisiyle;
bu ılık Kasım akşamında,
bu yumuşak, katıksız akşamda
dinleniyor ham kütleler

taştan varlıklarında.
Rüzgâr sarstı
anayoldaki ölgün karaağaçları
ve pembe hortumlarıyla
taşları yerden kaldırdı.
Çıkmadan şimdi
mora çalan soluk soluğa tostoparlak bir ay.

Beyaz, dar yollar,
birleşen ve ayrılan yollar,
vadiler ve dağlar arasında
serpilmiş çiftlikler arayan.
Kır yolları...
Ah, onunla! bir daha yürüyemeyeceğim

Orada, o yaylalarda,
kurşunî tepeler
ve hırpani palamut ağacı korusunun
lekeleri arasında,
Duero nehrinin Soria'yı
tatar yayı gibi çizdiği yerde,
avare olmuş gezer yüreğim, hayal içinde.

Görmüyor musun Leonor, kaskatı dallarıyla
kavak ağaçlarını nehrin?
Şu mavi-beyaz Moncayo'ya bak; ver bana
elini, ver ki gezelim.
Tozlu zeytinliklerle nakışlanmış
kırları boyunca memleketimin
yürüyorum tek başıma
yorgun, dalgın ve yaşlı, içinde kederlerin.

A.Ö.

JOSÉ MARIA PALACIO'YA

Söyle, kardeşim Palacio:
Donatıyor mu yine bahar
ırmak boyu, yol boyu karakavakları?
Bilirsin yukarı Duero bozkırında
ağırdan alır bahar,
ama ne hoş, ne şirindir gelmesi!..
O yaşlı karaağaçlarda
birkaç yaprak var mı? söyle.
Akasyalar daha çıplaktır herhal;
ve karlıdır dağlarda doruklar.
Hey, koca Moncayo, pembe-beyaz,
orada, ne güzeldir Aragon göklerinde!
Duruyor mu çiçekli böğürtlenler
gri kayalar arasında
ve beyaz papatyalar
nazlı çimenlerde?
O çan kulelerine
leylekler gelip konmuştur bile.
Salınıyordur yeşil buğdaylar
ve kara katırlar düzlüklerde.
Ve ırgatlar gecikmiş tohum saçımında

Nisan yağmurlarıyla. Hele arılar,
kekik, biberiye falan emiyorlardır.
Erikler çiçeğe durdu mu? Yerli yerinde mi menekşeler?
Uzun ağlar altında keklik çığırtkanlarıyla
pusuya yatmış avcılar eksik değildir herhalde.
Söyle kardeşim Palacio:
Bülbüller tuttu mu yakaları?
İlk zambaklarla ben,
bahçelerde açan ilk güllerle,
mavi bir akşamda, çıkarım Espino'ya,
senin toprağındaki yüksek Espino'ya...

Sonradan kör olarak
düzlüğe dönmek için,
günboyu ışığa açılan
ve görmeden bakmaktan yorgun gözlerle.

Baeza, 29 Nisan 1913
A.Ö.

GELDİ GELİYOR BAHAR

Acılı toprak üstünde
yollar vardır düşlerin
dehlizleriyle, karışık patikalar
ve bahçeler, yüküyle çiçeklerin, gölgelerin, sessizliğin;

yeraltı mezarlıkları, yıldızlar üstünde basamaklar;
anıların ve umudun resimleri.
Geçip giden ve gülümseyen çizgiler
-o ihtiyarın hüzünlü oyuncakları-;

dost imgeler,
patikanın çiçekli dönemecinde,
gülaçmış kuruntular
uzatır yolu.. ta ötelere...

Düşkün limon ağaca sarkıtır
solgun, tozlu dallarından birini
duru pınarın büyüsünün üstüne,
ve düşgörür orada, derinde
altından meyvalar...

Akşamda berraklık var,
geldi geliyor bahar,
işte Mart'tan ılık bir akşam
sokulan Nisan'ın soluğunu getirmede;
ve ben sessiz avluda yalnızım yine,
aramaktayım eskiden kalma, saf bir yansıma;
Ak duvarlar üstünde öylesine bir gölge,
bir hatıra, uyuyakalmış pınarın taşlığında,
havada hafif bir giysinin gezinmesini ya da...

İçinde saran akşamın
süzülüyor rayiha;
yüreğe: Umudunu kesme!
aydınlanmış ruha: Hiç bekleme! diyen.

O rayiha ki hayaller uyandıran,
ölüler ve bakirelerden çıkan.

Bil ki anımsıyorum seni,
mutlu ve aydınlık akşam, bahar üzeri,
henüz çiçeksizken, senin bana nasıl
annemin saksılarda kuruttuğu
nanenin ve fesleğenin kokusunu getirdiğini.

Sendin gören temiz ellerimi
berrak suya daldırışımı
bu gün pınarın dibinde düş gören
büyülü meyvaları tutmak için...

Bil ki tanıyorum seni,
mutlu ve aydınlık akşam, bahar üzeri.

Yeşil bahçecikler,
aydınlık meydancıklar,
yosun sarmış pınar
suyun düş gördüğü
ve sessizce
taşlarda akıp gittiği yerde!..

Öpüyor şimdi Eylül rüzgârı
kararmaya yüztutmuş,
koyu, donuk
akasya yapraklarını
ve alıp götürüyor
birkaç sarı,
solmuş yaprağı,
oynaşarak yerde
ak tozların içinde.

Testisini berrak
suyla dolduran
sen ey, güzeller güzeli,
gördüğünde beni
dağınık saçlarının
siyah buklelerine
atmıyorsun esmer ellerini
ve ardısıra
bakmıyorsun tertemiz camda
şöyle bir kendine...

Göğüne bakıyorsun sade
bu güzel akşamın
testini berrak suyla
doldurduğun sırada.

A.Ö.

ÇIKRIK

Akşam iniyordu
hüzünlü ve toz dolu.

Bir ırgat türküsü
söylüyordu su
ağır bostan dolabının
kovalarının içinde.

Katır hayal görüyordu
-zavallı, ihtiyar katır!-
suda sesi yankılanan
gölgenin döngüsünde.

Akşam iniyordu
hüzünlü ve toz dolu.

Bilmiyorum hangi soylu
ve tanrısal şairin
bu sonsuz çemberin
acısını ortadan kaldırdığını

hayal gören suyun
tatlı ezgisiyle.
ve senin gözlerini almıştı
zavallı, yaşlı katır!..

Ancak, biliyorum ki
yüreği gölgeden ve bilgiden
olgunluk dolu
soylu ve tanrısal bir şairdi bu.

A.Ö.

KURUMUŞ KARAAĞACA

Şimşekle yarılıp
yarı yarıya çürüyen,
nisan yağmurları ve mayıs güneşiyle
birkaç yeşil yaprak veren
bir koca karaağaca,

Duero*'nun sarıp sarmaladığı tepedeki
asırlık karaağaç! Lekeler
beyaza çalan kabuğunu
yıpranmış ve tozlanmış gövdesinin
bir sarımtrak yosun.

Bitti onu devranı, özense de
alaca bülbüllerin yaşadığı
türküler çığıran kavaklara.

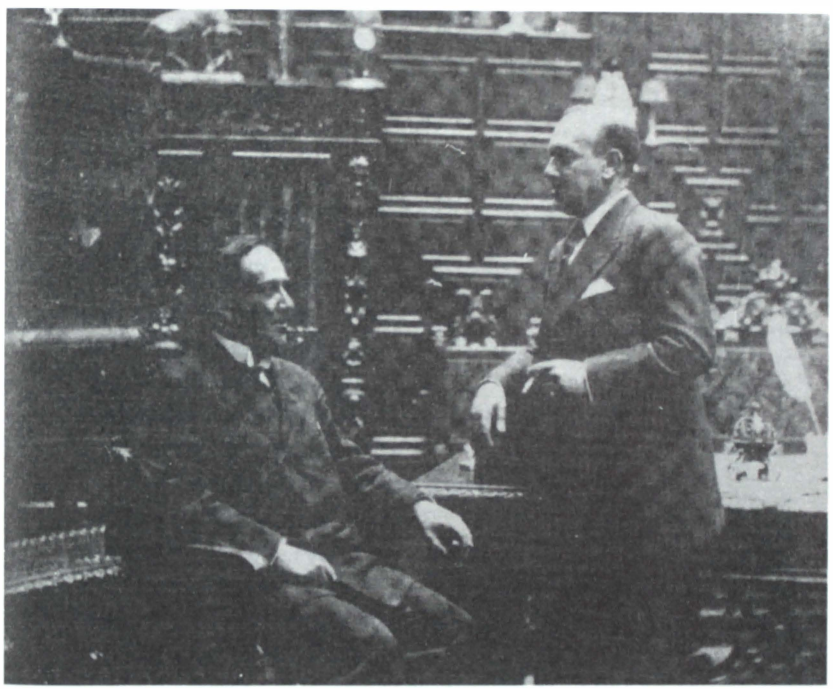
Sıralanmış karıncalar ordusu
tırmanmakta üstüne ve örümcekler
dallarında gri ağlarını örmekte.

---

* Soria yöresinde bir nehir.

Seni devirmeden önce, Duero karaağacı,
oduncunun biri baltasıyla ve marangoz
bir çan kafesine, at arabası okuna
ya da bir kağnı boyunduruğuna
çevirmeden önce;
ocakta kor olmadan önce, yarından tezi yok,
sefil bir kulübede, tutuşmadan önce
bir yol kenarında;
kasırganın seni dağıtmasından
ve karlı dağların soluğunu kesmesinden önce;
nehrin seni vadilerden
ve derelerden denize doğru sürüklemesinden önce,
ey karaağaç, yeşermiş dalının zerafetini
not etmek istiyorum defterime.
Bekliyor kalbim ise
ışığa doğru ve de hayata
baharda başka bir mucize.

A.Ö.

Antonio ve Manuel Kardeşler

CİNAYETLER

Bir yaz gecesi
-Açıktı balkon
ve evin kapısı-
ölüm girdi evime.
Yaklaştı onun döşeğine
-Bana bile bakmadan-
kırıverdi narinler narini bir şeyi
ipincecik parmaklarıyla.
Suskun ve bana hiç bakmadan
ölüm bir kez daha
önümden geçti. Ne ettin ölüm?
Bir yanıt vermedi.
Yavrum sessizliğe gömüldü,
ağrılar içindeydi kalbim.

Ah, ecelin kopardığı
bu ipti ikimiz arasındaki.

A.Ö.

(Düşümde gördüm ki...)

Düşümde gördüm ki alıp götürüyorsun beni
beyaz bir patika üzeri
yemyeşil kırlar ortasında
mavi tepelere
dingin bir sabah vakti.

Hissettim ellerini ellerimde,
senin dost elini,
ve kız çocuğu sesin çaldı kulaklarımda
yeni bir çan gibi,
baharın şafağından
bakire bir çan gibi.
Ordaydılar, sesin ve ellerin,
düşümde, nasıl da gerçektiler!..
Sen yaşa, ey umut: Kim der ki
toprak aldı sinesine seni.

A.Ö.

(Umut diyor ki: Birgün)

Umut diyor ki: Bir gün
göreceksin onu, eğer beklemeyi bilirsen.
Umutsuzluk diyor ki:
O'dur ıstırabının tek nedeni.
İçlen, ey yürek... Toprak
geri vermemecesine yuttu onu.

A.Ö.

PROVERBIOS Y CANTARES/ ATASÖZLERİ VE ŞARKILAR'dan

(Gözüm olmadı üstünlük kavgasında)

Gözüm olmadı üstünlük kavgasında
ne de insanların hatırasında
kalsın benim şarkım diye;
narin dünyalara vurgunum ben
zarif, incecikten
sabun köpüğü gibi.
Hoşlanırım onları boyanır görmekten
güneşe ve narkırmızıya, uçmalarını
mavi gökyüzü altında, salınmalarını
durup durup ve eprimelerini.

A.Ö.

(Her şey geçer, her şey kalır)

Her şey geçer, her şey kalır,
ancak giden bizden gider,
gider de yollar yapar,
yollar denizde yürümeye.

A.Ö.

(Ölmek... Düşmek midir)

Ölmek... Düşmek midir
denizden bir damla olup koca deryaya?
Ya da bir şey bilmeksizin varolmak:
Bir kişi, gölgesiz ve hayalsiz,
garibin biri yolsuz yolalan,
aynasız bakan.

A.Ö.

SAETA

Ey, Saeta*, bir şarkısın
Çingenelerden İsa'ya,
her daim ellerde kan,
hep çivileri söken!
Endülüs halkının şarkısı,
tırmanırsın basamakları
her baharda
erişmek için kutsal haç'a!
Sevgili toprağımın şarkısı,
çiçekler açtıran
acılar içindeki İsa'ya,
atalarımın kanıtı!
Ey bana şarkı olmayan!
Söyleyemiyorum seni, sen de söyleme
çarmıhtaki İsa'ya,
ancak denizlerde eserken isterim seni.

A.Ö.

---

* Endülüs folklorunda çingenelerin ağıt tarzı şarkı türü.

(Kalkıyor artık kar)

Kalkıyor artık kar, görünüyor uzaktan
dağ dorukları.
Yeşilleniyor ova
Nisan güneşiyle, ova ki
eğninde bir bayırla.
Keder kalktı yaşamdan;
bir kelebek gibi tasasız gönül,
dünya haritasında ve hayal aleminde.
Çiçeklenen erik ağacı ve yeşil kırla
beyazlanan ilk böğürtlen dalları,
kıyıda turkuvaz vapur,
dalların kıvrımlarıyla,
tatlı soluğuyla ölüm ve kaya;
bir acı alıp götürüyor beni yine
onun umuduyla.

A.Ö.

(Tanrım canımın parçasını...)

Tanrım, canımın parçasını söküp aldın ya benden,
kulak ver sesime bir daha, ulu Tanrım, yüreğim feryad
ediyor.
Senin ilâhi takdirin Tanrım, karşı benim arzuma.
Ey, Tanrım, yüreğim ve deniz, kaldık birbaşımıza.

A.Ö.

PARABOL

Bir çocuk vardı
karton bir atın hayalini kuran.
Açtığında gözlerini
at filan göremedi.
Dalıp düşlere yeniden
gördü bembeyaz bir tay;
ve tuttu onu yelesinden...
"Bir yere kaçamazsın şimdi!"
Tam onu tutmuştu ki
birden uyandı düşünden.
Yumruğu sıkılmıştı.
Taysa uçup gitmişti!
Çocuk baktı ki iş ciddi,
ve düşündü, gerçek olamaz
düşlerde görülen tay.
Bir daha onun hayalini kurmadı.
Ama çocuktan bir delikanlı oldu,
ve sevdalandı birine,
sonra dedi ki sevgilisine:
Gerçek misin, yoksa ne?
Yaşlandığında bizimki,

düşündü: Her şey hayal etmekte,
düşünde gördüğü tay
basbayağı bir attı gerçekte.
Ve gelip çattığında ölüm
yaşlı adam döndü yüreğine,
sordu: "Sen düş müsün?"
Belki uyandı böylelikle?!

Bir zamanlar bir denizci vardı,
kıyıda bir bahçe yarattı
ve ona bahçıvan oldu.
Bir güzel çiçeklendi bahçe,
lâkin bahçıvan çekip gitti
Tanrı'nın denizlerince.

A.Ö.

ŞARKI

Çiçekli dağ kıyısına
vuruyor engin deniz.
Arılarımın peteklerinde
kayalarla tuz.

A.Ö.

ESKİ ŞARKI

Dağlarında, Quesada'nın
dev bir kartal yaşar.
Yeşildir rengi ve latin,
her zaman açık kanatlar,
üstünde bıkmadan bir kayanın.

Lorente boğazını geçiverince
dört naladır dağların aygırı
bulutların içinde.
Yorulmaz hiç: Kayadan olmalı.

Uçurumun dibinde
bakın düşmüş biniciye.
Kolları uzanır gökyüzüne,
kollar ki granitten kesme.

Bir yer ki hiç kimse çıkamadı,
orada gülümseyen bakire yaşar.
Kollarında mavi bir ırmakla
Dağların Bakiresi bize bakar.

Meydanda bir kule,
kulede bir balkon,
balkonda bir hanım
beyaz çiçek elinde.
Geçiyor bir beyzade
-kimbilir, neden geçtiğini!-
ve aldı götürdü meydanı,
hem balkonu, hem hanımı,
hanımı beyaz çiçekle birlikte.

A.Ö.

ABEL MARTIN'DEN EROTİK KAFİYELER

Yelpazenin üstüne şöyle yazıyorum:
"Unutmak için seviyorum seni;
sevmek için unutuyorum."

Boynunu yelpazeliyorsun,
ve bir şarkı şöyle diyor:
Tuz basarsan aşka, unutursun.

Akla sezadır aşk dediğin:
Yılını kendi bilir, gününü,
saatini ve ezgisini;
hatta aşığa
maşuğu bile yaratır. Tecrübe olmaz
aşk gelince, ki maşuğa
"varsın" demez hiç bu âlemde.

A.Ö.

SIESTA

Abel Martin'in anısına...

Selviler ve görkemli mavilikler içinden
boşanırken yayından ateş okları,
kör bir çocuk düz kayadan uçarken,
ve kavaklarda fildişi şarkısı
yeşil ağustosböceğinin içli içli çınlarken,
şükrederiz Tanrı'ya
-onun bahşeden elinin kara izine-,
feryatlar içinde bize huzur verene.

Bilinmezin, sonsuz yolculuğun Tanrısına,
deryada demir atmış, engin denizlerde...
O'dur bizi dünya gailesinden kurtaran-sıradan bir
varoluştan-
yüreyeceğimiz patikayı açan.

Ağzına kadar gölge dolu kupayla,
bir kere olsun yeterince dolmayan yürekle,
hiçliği bulan efendimize şükran,
aklımıza imanı kazıyan.

A.Ö.

Machado kardeşlerin aynı dönemde çizilmiş karikatürleri.

BAŞKA BİR İKLİM

Ey zamanın odaları,
ruhun dehlizleri, çıplak ve kuru,
dedi şair. Aydınlık günler boyu
geçerken gölgeler, sessiz ve duru,
silinip gidiyor geçmiş saatlerin şarkısı,
manastıra kapatılmış neşelerin duası;
alıp götürüyor zaman geçit töreni gibi şafakları
temâşa ile buğulu yıldızlarla dolu.
Bir dünya ölüyor, bir yenisi
doğuyor mu? Ve limanda
pırlanta süslü yeni bir gemi
açık denizlerden kendi yolunu mu açmada?
Yüzebilecek mi yeniden güneş altında
alabora olmuş eski donanma?
Günaha doğmuş bir dünya,

iş-güç ve cinayet dünyası mı bu?
Kurtuluşu hakkeden bir dünya mı yoksa,
bir kez daha? Bir kez daha! Son söz Tanrı'da.
Şair, yalnız adam, sustu.
Çünkü cennet havasıyla buz kesmiş
içli kemanı kefenlenmişti.
Kan içindeydi kulağı.
Zirveden çölün uzanışına baktı,
kalkanlı devlere ve denizlerin yeşil
gümbürtüsünde kölelerin çıplak bedenlerinin soluklanışına.
Ve ateşten bir hiçlik
ormanın ardında yazılı olarak duruyordu,
hışımlı granit taşlarının üstünde,
ve bir yolun ışığı karşıki dağlarda...

A.Ö.

FEDERICO GARCIA LORCA'YA AĞIT'dan

CİNAYET GRANADA'DA İŞLENDİ*

I
CİNAYET

Gördüler onu, yürüyordu arasında tüfeklerin,
uzun bir cadde boyunca,
soğuk kırlara doğru,
seher vakti, yıldızlar varken daha.
Öldürdüler Federico'yu
günün ilk ışıklarında.
İnfaz takımındakiler
cesaret edemediler yüzüne bakmaya.
Yumdular gözlerini topu;
söylendiler kötü kötü: Tanrı bile kurtaramaz seni!
Ölü düştü Federico
-alnında kan, ciğerinde kurşunlar-
... Cinayet Granada'da işlendi
bunu bilsin insanlar -zavallı Granada!-, onun
Granadasında...

A.Ö.

---

* *Machado bu şiiri Granadalı ünlü şair Federico Garcia Lorca'nın İç Savaş başlangıcında öldürülmesi üzerine yazmıştır.*

II
ŞAİR VE ÖLÜM

Yürürken gördüler onu ölümle birbaşına,
korkmaksızın onun tırpanından.
-Vurmada güneş kuleden kuleye; ve çekiçler
örs üzerinde- örsten örse ocaklarda.
Konuştu Federico
kur yaparak ölümle. Ölüm dinledi onu.
Cansız ellerinin vuruşları yol arkadaşım
daha dün dizelerimde çınılıyordu.
Şarkıma soğukluk soktun sen,
acı yazgım keskin ağzıdır gümüş orağının,
şarkı söyleyeceğim olmayan bedenine,
hiç sahip olmadığın gözlerine,
rüzgârda savrulan saçlarına,
bir zamanlar öpülen dudaklarına...
Dün gibi bu gün, ey çingene, ölümüm benim,
ne güzeldir seninle yalnız gitmek,
kapılıp Granada yellerine, benim Granadamın!"

A.Ö.

III

Yürürken gördüler onu...
Oydular, sevgili dostlar
Elhamra'da taştan ve düşlerden
şaire bir mezar
bir pınar üzerine suyun ağladığı
ve sonsuza dek konuştuğu:
Cinayet Granada'da işlendi, onun Granadasında!

A.Ö.

İSPANYA, BARIŞTA

Çekilmişim mağribî köşeme, vururken camlara
uzaktan çan sesleri gibi kutsal damlalar,
takılı kalmış aklım Avrupa'daki kapışmaya,
ki güz yağmurları vahşi kuzeyi sarmalar.
Savaşıyor orada Galyalılar, İngilizler ve Almanlar,
eski Flandezya'da, soğuk bir akşamda,
piyadeler, süvariler, tanklar ve toplar
üzerlerine çökecek yağmurun hüzünlü örtüsü altında.
Saracak kızıl ufku, gurubu, her yeri
-ordugâhın parlak demirlerine gri bir perde sanki-
bir kefen olup çökecek Mancha sisleri
üzeri kanlı çamur kum tepecikleri
olan Çingene havalarından.
Bir başbuğ sıraya soktu Almanları
tamahkâr Fransıza ve kederli Moskovalıya karşı,
cüret etti kırbaçlamaya Britanya'nın sarı panterini.
Seferber oldu Almanlara karşı gezegenin yarısı.

Cana kıyan, evler yıkandır savaş, efendiler!
Anaların ilenci, kudurmasıdır ruhların;
savaş olunca toprağı kim eker?
Kim biçer sararmış ekinini Temmuz'un?

Gemilere pusu koca deryalar, denizler;
yıkılıyor Alman elinden mabedler, evler ve atölyeler;
buzdan bir solukla savaş ocakları örter,
açlığın yolunda ve kadınların ağıtlarında eser.

Madem gerici, ahmak ve barbardır savaşlar;
neden esiyor yine Avrupa'da bu kana bulanmış rüzgâr,
bu delice saldırganlık, biçilmiş ekin gibi canlar?
Nasıl sarhoşladılar bir daha kandan insanlar?

Yeniden arıyor bizi savaş çürüyüşle, vebayla
denizaşırı Hristiyanlardan kalma; Atilla'ydı getiren
Avrupa'ya
dehşetin şaşkınlığını akıncı ordularıyla;
ziynet yüklü çapulcular, kindar Kartaca;
geri veriyor savaş binlerce yıllık cesetlerini
tek gözlü devin, yarıat insanın, Herkül ve Teseos'un;
diriltiyor kıllı dev mamutlarla
düşlerini mağara insanının.

Peki, doğru mu bu? Dünya savaşta, yalnız İspanya
barışta.
Sağlığına becerikli Quijano! Selâmlıyorum seni
bu senin eserinse. Selâm! İspanyol tarzı barışa,
barış ödleği değilse, yoksa bir küçümseyiş, bir kibir
meselesi.

Onur ve yücegönüllülükse bu, güç sende, parlatırsan
paslanmaya yüztutmuş güçlü kılıcını bu barışta,
temizleyip, pirü pak etmek için kavradığın zaman
duvarda asılı unutulan eski silâhını,
cilâlar ve silersen o demirden silâhını bir gün,
ışıkla donanıp, gururla kabararak: "Beni elinde tut
burada,
çünkü İspanya'nın ruh ve bedenindeki her şey benim
savaşım için,
beni elinde tut burada, çünkü gerçekten yiğit olmalı insan
silâh kuşanmaya". Söyle bunu kulak verenlere: Bu sestir,
yansıma değil;
konuş lafını tartarak has delikanlı; sahip olmak gerekir
zamanı geldiğinde dalboylu bir soyluya benzeyen
belindeki o kılıca;

işte, o zaman selâmlarım seni İspanya barışı.

Eğer şu dik kafalı kindarlardan utanıyorsan
unutma açgözlü tüccarlar yüzünden ölüyor binlerce
insan,
oysa onlar da çıplak doğdular toprak anadan;
bildiğin gibi tümden sular altında Avrupa
ruhsuz bir barışta, gönülsüz hayat karşısında,
zalimce yok edildi sıcaklık,
bunun ateşidir süren kardeş kavgası bu gün;
haberin var mı, insanlar bir an önce hissetmek için
kardeşlerini
yoksulluğun tanrısal sunağında
denize ve ateşe atıyorlar sahip olduklarını -her şeyi-,
Fransızlar, Almanlar, Latinler ve Britanyalılar,
gelgelelim İspanya barışta, ben de selâmlıyorum seni,
seni ve güçlü İspanyayı, eğer bu kutsal barışta
bir heykel yontuyorsan küçümseyerek bir kalkan üzerine
iki göz izleyecek seni derin düşüncelerle.

Baeza, 10 Kasım 1914
Vildan Başaran

GENÇ İSPANYA

Yalan ve alçaklık hüküm sürüyordu bütün İspanya'da.
Canevinden vurulmuş İspanya, yoksul, zayıf ve sarhoş,
ve düşürülmüş; döndürülmüş festival arsızına
ulaşamıyalım diye onun yaralı eline.

Daha dün, ermiştik delikanlılık çağına; bir kötü
zamandı, kederli günlere gebeydi gelecek.
Koşumsuz efsane canavarına binmek isterken biz
uzuyordu deniz batık gemilerden hazımsızlık çekerek.

Bıraktık kirli kadırgaları limanda,
altın bir gemiyle çıktık sefere
engin denizlere doğru, bakmaksızın kıyıya,
demir aldık, yelken açtık, hükmederek denize.

O günden beri derinliklerinde düşlerimizin
-eksiliyordu şerefsiz, yenik bir yüzyılın mirası-
savaşıyordu karmaşamızla güçlü ışığı ülkülerin,
ve bir şafak süzülmek istiyordu içeri.

Deliliğinin peşine takılmıştı herkes;
güç varken kollarında henüz, eminken cesaretinden;
bıraktı aynı gibi parlatılmış zırhını;
ve dedi: "Bu gün olmayabilir, ama yarın... benimdir."

Bu gün o dünün yarını... Ve bütün İspanya
o değersiz, pis karnaval giysileriyle ortada,
ve yoksul ve zayıf ve sarhoş hâlâ;
acı şarabını çekiyor yarasından akan kanla.

Sen, gençliğini yitirmeyen, amacın varmaksa
en yükseğe, serüvene atılacaksın,
o saf ve dupduru elmasa benzeyen
berrak ve kutsal ışığı uyandıracaksın.

V.B.

(SORIA)

Ey Soria, ne zaman baksam taze portakallar...
hoş kokuyla yüklü, ve yeşeren kırlar,
açılmış yaseminler, olgunlaşmış buğdaylar,
çiçekli zeytinlikler ve mavi dağlar;
koşarken denize Guadalquivir meyva bahçelerinden;
Nisan güneşine doğru zambak akıtır tarhlar,
ballarını emmeye kırlara saçılıveren
kovanlarından ayrılmış altın renkli arılar;
bilirim ocaklarında çıtırdarken kızıl meşeler,
süpürülmede soğuk kuzey yelleriyle duygusuz kırlar;
ve rüyadadır turunçlu dağlar - Urbion seçilir çalılıklar
üzerinden!
dorukları ağarmış Moncayo, Aragon çatıları kar,
tepeleme!-
Gönlüme bahar düşüyor, bir ürpertiymişcesine,
ermiş bir aşığa sunulacak nişane,
kavaklar ırmak boyu yeşile gebe.
Ya Duero'nun karaağacı, yeşil yaprak verir mi yine?
Çan kulesine konacaklar Soria'nın leylekleri,
böğürtlen çalılıkları duruverecekler çiçeğe;

çobanlar güdecekler ak koyun sürülerini
kırçıl kayalar arasından yaylalara doğru.
Ah, o mavilikte, siz, göçmen kırlangıçlar
genç Duero'ya giden, merinos sürüleri,
tutup yolu önünüzde ulu yaylalar,
derin koyaklar, güneşli yollar üzeri;
çevik geyiklerin geçtiği çam ve kayın ormanlarından,
dağlar, tepeler, tümsekler, kıraç düzlükler
kartalların hüküm sürdüğü, ve avladığı
arsız soygunundaki kargayı; küçücük tarlalarda
solmuş işlikleriyle birileri, küçük evler ve ağılları
çıplak kayalar arasında, dereler ve pınarlar
akşam üzeri yorgun öküzlerin su içtiği,
uzaklarda bostanlar, derme çatma kovanlar!..

V.B.

RUBÉN DARIO'NUN ÖLÜMÜ ÜZERİNE*

Dünyanın uyumu dizelerindeyse eğer,
uyumu aramak için nereye gittin Dario?
Hesperia'nın bahçıvanı, denizler bülbülü,
gölgelenen yüreği göksel müziğin,
seni Dionisos mu götürdü elleriyle cehenneme?
Zafer güllerinin haberleriyle mi döneceksin geri?
Seni mi yaraladılar düşsel Florida'yı ararken,
ab-ı hayat çeşmesi miydi o, Kaptan?
Bu dilde yazılan tarih kalırsa
İspanyolların kalblerinde ağlayın.
Ruben Dario öldü Altın Ülkesi'nde.
Denizden geldi bize bu kara haber.
İspanya'da bir mermere kazısak adını,
flüt ve lir ve bir yazıt daha fazlası değil.
Hiç kimse dokunmasın bu lire, Apollo değilse.
Hiç kimse üflemesin bu flütü, Pan değilse.

V.B.

---

* *Rubén Dario 6 Şubat 1915 yılında öldü.*

ÜSTAD RUBÉN DARIO'YA

Dinledi bu soylu şair yankılarını akşamın,
Verlaine'de kemanlarını sonbaharın.
Kopardı Fransa bahçelerinden
güllerini Ronsard'ın.
Şimdiyse gezginidir
güneş batmayan ülkelerin.
Bize zenginliğini getirir
ilâhi dizelerinin.
Işık saçıyor koronda övgülü ilâhiler!
iyice donanmış gemi,
pruvası çelikten, dayanıklı teknesi,
yarıp geçiyor ışığı ve rüzgârı,
şişmiş beyaz yelkeni.
Kendimizi bırakmak için rüzgâra hemen
haykırıyoruz ona kıpırdanan denizle ben:
Alev püsküren bayrağını çek ki göndere
senin olsun bu güzel tekne,
ve gel İspanya'ya gel yeniden.

V.B.

BAŞKA BİR SEYAHAT*

Artık söküyor şafak, Jaén'in
kırlarında. Fundalıkları,
toprak setleri, taşlı arazileri,
zeytinlikleri, çiftlik evlerini,
çayırları, gölgeli vadileri
ve dağları yutarak pırıltılı raylarda akıyor tren.
Belirsiz küçük pencereleri ardında
bırakarak geçiyor
baharın kırlarından.
İlk ışıkları parlıyor günün
üçüncü mevki vagonumda.
Çatlaklardan giriyor,
sabahın sisleri
kırmızı, altın renkli
beyaz bulutların arasından.
Bu uyumadan gördüğüm düş!
Bu uykusuz bir şafağın üşümesi!
Vınlayarak, soluyarak

* 1917'de, *Seçme Eserler* basıldığında, bu şiir *Julio Cejador*'a ithaf edilmiştir.

Café de la Salesas (1933)'da otururken.

gidiyor tren. Uçuyor kırlarda.
Pelerini üzerinde uyuyor
karşımda bir adam;
keşiş ve avcı.
Seyre dalıyorum yükümü,
eski deri valizimi;
ve hatırlıyorum Duero'ya doğru
bir seyahatimi.
Geçmişteki başka bir seyahati
Kastilla topraklarında
-Quintana ve Almazán arasında
çamlarda şafak sökerken-
şirketten bir seyahatin
keyfini!
Ama ölüm yok etti işte
o mutlu beraberliği!
Sıkıyor yüreğimi soğuk eller!
Tren gidiyor, ıslık çalarak, duman tüttürerek,
sürüklüyor
vagonlar ordusunu, yorgun
bavulları ve kalpleri.
Yalnızlık, yoksunluk...
O kadar zavallıyım ki kendimle kalınca
artık kendimle bile değilim
bilmiyorum, bir başıma gezerken
kendimle anlaşabilecek miyim?

V.B.

ÖĞÜTLER
IV

Umut etmeyi bil, -kıyıdaki bir gemi-
uzaklaşırken, nedensiz endişelendirirse seni,
yolunu gözle kabaran suların.
Hep onun yolunu bekle, bil ki zafer onun;
çünkü uzundur yaşam ve bir oyuncaktır sanat.
Yok eğer kısaysa yaşam
ve yetişemiyorsa senin yelkenlin ona
yolunu gözle bıkmadan ve hep umut et,
unutma uzundur sanat, ayrıca, çok da önemli değil.

V.B.

ATASÖZLERİ VE İLÂHİLER'den

(İki görünümü var vicdanın)

İki görünümü var vicdanın:
Biri ışık öbürüyse sabır.
Derin bir denizin biraz olsun
aydınlatılması gibi biri;
öteki kısmetine ne çıkarsa yemek için
oltasıyla bekleyen bir balıkçı.
Hangisi daha iyidir sence?
Vicdanlı hayalciler gibi akvaryumun
dibine kaçamak bakışlar fırlatıp
balık tutamayanlar mı?
Yoksa, o lanet olası işi yapanlar mı,
denizde tuttukları balıkları
kuma fırlatmak zorunda kalanlar mı?

V.B.

(Bırakırsan Kırlarda)

Bırakırsan kırlarda
bir kömür işçisini,
bir bilgini
ve bir şairi,
tahmin edeceğiniz gibi
şair hayran olur ve susar,
Bilgin bakar ve düşünür...
Kömür işçisi ise böğürtlen veya mantar arar.
Onları tiyatroya götür,
yalnızca kömür işçisi esnemez.
O, düş gören, düşünüp, şarkı söyleyen
renkli canlı bir insan olmayı seçer
Kömür işçisinin aklından
ne hayaller gelir geçer

V.B.

(Karlar usulca eriyip)

Karlar usulca eriyip nisan güneşiyle,
terkederken sıradağların doruklarını,
yemyeşil bir alev sardı ovayı.
Artık sıkıcı değil yaşam;
düşün bir kelebeğin sevincini,
dünyanın büyüklüğünü ve hayal kur.
Çiçekli erik ağacıyla, yemyeşil ova,
sahilin mavimsi yeşil buğusuyla,
dalların oya gibi işlenmiş hali,
beyazlanan ilk böğürtlenler ve
bu tatlı esinti
yeniyor ölümü ve mezar taşını...

Yine de bu keder beni boğuyor
zaman hâlâ O'nu bekleyerek geçiyor...

V.B.

DİĞER ŞİİİRLERİ'NDEN

YAZ GECESİ

Güzel bir yaz gecesi...
Bu eski kasabanın, aydınlık meydana açılan,
balkonlu yüksek evleri
Taş sedirler, papaz takkesi ağaçları, akasyalar,
beyaz arenadaki koyu gölgelerin
ıssız meydana simetrik resmini çiziyorlar.
Başucularındaki ay kuledeki saatin kadranını aydınlatırken
Bu eski kasabada bir hayalet gibi yürüyorum ben.

V.B.

KASIM 1913

Geçti bir yıl daha.
Toprakta açılan
saban izlerine ekiciler tohum atmakta.
Sabana koşulmuş bir çift öküz
ağır ağır toprağı sürerken,
külrengi bulutlar gölgelendiriyor
kırları, gri zeytinlikleri,
tohum ekilmiş kara toprakları.
Bulanık sularını taşıyor
vadinin dibinde nehir.
Cazorla'da kar,
Mágina'da fırtına,
Aznaitín'in başında bir kasket.
Uzanıyor Granada'ya doğru
güneşin dağları, taşlar... Güneşli dağlar...

V.B.

SONBAHARDA BİR ŞAFAK VAKTİ

Julio Romero de Torres'e

Uzanıyor yol
kayalıkların arasından
Gösterişsiz çayırda
kara boğalar otluyor.
Çiy damlalarıyla
ıslanırken toprak
nehrin dönemecine doğru
ağaçlı yol yaldızlanıyor.
Sırtında tüfeğiyle
sivri kayaların arasından
yürürken avcı,
mor dağlara vuruyor güneşin ilk ışıkları.

V.B.

DİVANE

Solgun ve yavan bir akşamında
meyvasız sonbaharın, gölgesi dolaşmakta
çarpık Centauro'nun, o kıraç ve boz topraklarda.
Geliyor bağıra çağıra
düzlük, çorak bir yolda,
kurumuş kavaklar arasından
deliliği ve gölgesiyle birbaşına.
Uzaklarda seçilir gölgeli bozkırlar,
çalılık tepeler ve ak dikenler,
harabe olmuş yaşlı meşeler,
sıradağlara çelenk takan turunçlar.
Haykırıyor divane
kalmış hayalleri ve gölgesiyle.
Gören ürker, bir gariptir silüeti,
zayıf, kirli, horlanmış ve hırpani,
sıska çehresini aydınlatıyor
gözlerinin ateşi.
Kaçıyor şehirden... Kötü yürekli yoksullardan,
erdemli sefillerden,
iş kaçkını haytalardan,

aylak tüccarların rezilliklerinden.
İlerliyor Tann'nın kırları boyunca.
Bırakıp geride kurak toprağı,
-paslı kırmızı ve koyu kül renginde-
süsenli bir düş var onu çeken.
Kaçıyor şehirden. Bir iğrenti medeniyetten!
-üzgün bir can, kaba saba bir ruhtan-.
Arınmış değildi kederiyle ne yazık ki
incinmiş, kırılmış bu gezgin insan.
Kefaretini ödüyor başkasına ait günahın:
Akıllı, korkunç akıllı bir budalanın.

V.B.

İÇİNDEKİLER

Antonio Machado'nun yaşamı, şiirleri
ve acıları üzerine (Adnan Özer) 5
Antonio Machado'nun tüm eserleri 8
Antonio Machado: Zamanın şairi (Octavio Paz) 10
Alan ve alev alev 21
Vurup gidiyorum akşamın yollarında 22
Güneş, ateşten bir top 24
Bir giz yanıyor 25
Sinekler 26
Kederli Deniz 28
Bir yaz gecesidir 29
"Madrid! Madrid! İyice çınlasın adın 30
İlkbahar 31
Şair anımsar soria topraklarını 32
Valencia üzerinde günağarması 33
Portre 34
Yollar 36
José Maria Palacio'ya 38
Geldi geliyor bahar 40
Çıkrık 45
Kurumuş karaağaca 47
Cinayetler 49
(Düşümde gördüm ki) 50
Umut diyor ki: Birgün) 51
(Gözüm olmadı üstünlük kavgasında) 52
(Her şey geçer, her şey kalır) 53
(ölmek... Düşmek midir) 54

Saeta... 55
(Kalkıyor artık kar...) 56
(Tanrım canımın parçasını) 57
Parabol 58
Şarkı 60
Eski Şarkı 61
Abel Martin'den erotik kafiyeler 63
Siesta 64
Başka bir iklim 65
Cinayet Granada'da işlendi 67
İspanya, barışta 70
Genç İspanya 74
(Soria) 76
Rubén Dario'nun ölümü üzerine 78
Üstad Rubén Dario'ya 79
Başka bir seyehat 80
Öğütler 82
(İki görünümü var vicdanın) 83
(Bırakırsan kırlarda) 84
(Karlar usulca eriyip) 85
Yaz gecesi 86
Kasım 1913 87
Sonbaharda bir şafak vakti 88
Divane 89